

Medborgarförslag gällande organisation av skolorna i Saltsjö-Duvnäs

Bakgrund

I Saltsjö-Duvnäs finns två skolor, Duvnäs skola (byggd 1952) och Saltängens skola (byggd 1968). Fram tills för några år sedan var de två skolorna helt separata F-6-skolor. Under de senaste åren har de båda skolorna samordnats i en gemensam skolenhet, såvitt jag förstår med syfte att underlätta ledning och styrning, samt möjliggöra organisatorisk samverkan (gemensamt elevhälso team, gemensam administrativ personal, och någon enstaka delad lärar- eller fritidsledartjänst).

Problemställning

De två skolorna uppfattas i praktiken som just två olika skolor (se redogörelse nedan), och samordningen i en gemensam skolenhet blir därför onaturlig, och medför flera problem (se redogörelse på efterföljande sidor).

Förslag till lösning

För att få en organisation som efterliknar verkligheten, snarare än baserad på en rent administrativ konstruktion, bör de två skolorna återgå till att vara två separata skolenheter. Såsom redogörs för nedan finns väsentliga fördelar med detta. De fördelar som finns med att ha en gemensam skolenhet kan bibehållas på annat sätt, vilket också redogörs för nedan.

Hur skolorna uppfattas i praktiken

De två skolorna uppfattas i praktiken som just två olika skolor, av ett flertal olika skäl, bland annat dessa:

- De båda skolorna ligger med väsentligt geografiskt avstånd (drygt 1 km).
- Skolorna har olika arkitektonisk karaktär, där Duvnäs skola är mera av en stadsskola (byggnad med trapphus och flera våningar) medan Saltängens skola har mer landsortskaraktär (enplansbyggnad med vidsträckt skolgård), och därmed också olika atmosfär.
- Skolorna har på lågstadiet haft olika pedagogiska inriktningar (även under den tid de varit samordnade i en gemensam skolenhet), där Duvnäs valt en montessori-inspirerad undervisning, medan Saltängen valt mer klassisk undervisning (se bilaga 1, som eventuellt inte är aktuell längre men ändå tydligt påvisar att skolorna är, eller åtminstone så sent som hösten 2020 varit, olika i pedagogiskt hänseende).
- Båda skolorna är fullt utrustade med matsal och idrottshall.
- Skolorna profileras tydligt som två olika skolor. På skyltar står "Saltängens skola" och "Duvnäs skola". (Den gemensamma skolenheten har däremot en otydlig profil; ibland kallas den "Saltsjö-Duvnäs skola" och ibland "Saltsjö-Duvnäs skolor".)

Konsekvenser av de olika organisationsalternativen

Det finns många uppfattningar om hur Saltsjö-Duvnäs skolor bör organiseras och bedrivas, och många aspekter att ta hänsyn till i planeringen. Här berörs endast de aspekter som är relevanta för den specifika frågan om huruvida de båda skolorna organisatoriskt bör utgöra en gemensam skolenhet, eller två separata skolenheter.

1. Skolval (fördel separata skolenheter)

Med den rådande organisationen i gemensam skolenhet har det inte varit möjligt för föräldrar att i det centrala skolvalet välja Saltängens skola eller Duvnäs skola, eftersom dessa inte varit separata skolenheter. Istället har man i valblanketten angivit att man önskar "Saltsjö-Duvnäs skolor" (vissa år "Saltsjö-Duvnäs skola"). Därefter har man inom skolenheten haft en separat, lokal hantering för valet mellan de två skolorna, där föräldrarna på separat blankett fått ange om man önskar Duvnäs skola eller Saltängens skola, dvs skolan har årligen efter det kommunala skolvalet genomfört ett andra skolval med syftet att indela eleverna mellan de två skolorna. Detta skapar osäkerhet för föräldrarna, och merarbete för skolenhetens administrativa personal.

I skolvalet inför F-klass hösten 2022 var det en handfull elever som i skolvalets andra, lokala omgång önskade Duvnäs skola, men placerades i Saltängens skola enligt tillämpning av närhetsprincipen. Det är orimligt att barn vars föräldrar aktivt önskar den marknadsförda montessori-inspirerade pedagogiken på Duvnäs skola, och därför väljer Saltsjö-Duvnäs skola, placeras i Saltängens skola som inte alls har denna inriktning.

Även i de fall föräldrarnas val inte handlar om pedagogisk inriktning, eller i situationen att det inte längre föreligger någon skillnad i pedagogisk inriktning mellan skolorna, går den nuvarande hanteringen emot skolvalets tanke om valfrihet. Valfriheten ska gälla även andra parametrar än pedagogik. Vardagslogistik är mycket centralt för en barnfamilj, och möjligheten att kunna välja en skola som t.ex. ligger invid småsyskonens förskola är viktig. I det fall eleven har äldre syskon bör familjen kunna välja utifrån både logistikfördelar för familjen och/eller utan utifrån den ökade trygghet för det yngre syskonet att gå på samma skola.

Med nuvarande organisation fräntas föräldrarna möjligheten att välja exempelvis Duvnäs skola i första hand och Järla skola i andra hand, eller Saltängens skola i första hand och Skuru skola i andra hand. Den valfrihet som skolvalet ger blir därför onödigt begränsad.

2. Gemensam ledning (neutralt)

Jag tror alla är eniga om att det är en fördel att ha fler pedagogiska resurser i skolan, och så långt som möjligt färre skolledare och annan administrativ personal. Detta var antagligen en viktig anledning till att man tidigare valde att organisera de båda skolorna i en gemensam skolenhet, under en gemensam rektor och i övrigt gemensam skolledning och administration.

En tid efter sammanslagningen av de två skolorna till en enhet har Nacka kommun infört rektorsområden, och den berörda skolenheten ingår idag i Skuru-Duvnäs rektorsområde. Rektorsområdet innehåller fler skolenheter, som har gemensam rektor och i tillämpliga delar gemensam ledning och administration. Detta är alltså möjligt att bibehålla även i en situation där Duvnäs skola och Saltängens skola är två separata skolenheter, och är således inte längre ett argument för att ha kvar den gemensamma skolenheten.

3. Delade resurser (neutralt)

De båda skolorna har idag gemensamt elevhälsoteam, och någon enstaka lärar- och/eller fritidsledartjänst som delas mellan skolorna. Denna samordning kan hanteras inom ramen för rektorsområdet, och är således inte ett argument för att bibehålla den gemensamma skolenheten.

4. Beslutsstruktur kring strategiska beslut (fördel separata skolenheter)

På grund av upplevt sviktande elevunderlag önskar rektor lägga ned Saltängens skola, och flytta eleverna till Duvnäs skola. En nedläggning av en skola innebär kanske kortsiktigt att rektorsområdets budget blir enklare att få ihop, men innebär en stor förändring för det lokala samhället och en oåterkallelig minskning av skolkapaciteten i området. Ett sådant nedläggningsbeslut ska därför rimligen vara ett politiskt beslut. Detta ansåg från början även rektor (se bilaga 2), men såsom framgår av bilaga 2 och övrig hantering av den planerade nedläggningen har hans överordnade tolkat organisationen i gemensam skolenhet som att

nedläggningsbeslutet kan fattas av rektor, i form av ett beslut om lokalförändring inom skolenheten.

Genom att omgående organisera de båda skolorna som två separata skolenheter blir den eventuella nedläggningen otvetydigt ett beslut på rätt nivå, dvs på politisk nivå. (Vidare fattas beslutet därmed just på det sätt rektor enligt bilaga 2 från början tänkte sig. Dvs. beslutet på politisk nivå innebär inte på något sätt att man "kör över" rektor eller fråntar honom ett beslutsmandat han ansett sig ha, vilket politiska representanter uttryckt oro för i diskussioner kring detta.) Och i det fall det politiska beslutet blir att fortsätta driva Saltängens skola, hamnar även framtidens strategiska beslut på rätt nivå, när de två skolorna är separata skolenheter.

5. Koppling till verkligheten (fördel separata skolenheter)

De två skolorna uppfattas i alla praktiska sammanhang som två olika skolor. Genom att definiera skolenheter som de fysiska skolorna undviks många missförstånd och onödig administration.

Ett litet exempel från verkligheten: Varje gång elevhälsoteamet ska kalla eleverna till undersökning av skolläkare skapas av ett centralt system en automatgenererad papperskallelse där det står att undersökningen sker på "Saltsjö-Duvnäs skola". Någon på skolan (oklart för mig om det är skolsköterskan eller någon i administrationen) korrigerar detta manuellt med penna, *på varje enskilt barns kallelse*, till "Duvnäs skola" eller "Saltängens skola", så att föräldrarna ska veta var undersökningen sker (se bilaga 3). Så här har det fungerat i flera års tid. Detta är ett pyttelitet exempel, men ändå talande för vad som händer när man skapar administrativa konstruktioner som inte är förankrade i verkligheten.

Det handlar även om en identitetsfråga för eleverna. Vilken skola går jag på? Alla barnen upplever att de går på "Duvnäs skola" eller "Saltängens skola". Då är det onaturligt att det i den formella världen inte finns någon skola som heter så.

6. Förenlighet med skollagen (fördel separata skolenheter)

I Skolverkets beskrivningar, liksom i förarbeten till skollagen, är det tydligt att en skolenhet antingen är densamma som en fysisk skola, eller en underenhet till densamma. Alltså inte tvärtom, att en fysisk skola är en underenhet till en skolenhet.

Så här skriver exempelvis Skolverket på sin webbsida:

"Skolenhetsregistret innehåller uppgifter om skolenheter. Med skolenhet avses sådan skolenhet som anges i 1 kap. 3 § skollagen (2010:800). I många fall uppfattas det som egentligen är två eller flera skolenheter som en 'skola' av vårdnadshavare, elever och allmänheten. Uppgiften om 'skola'/skoltillhörighet som huvudmannen anger i skolenhetsregistret ska vara det gemensamma namn som används för att samla flera skolenheter till en skola. Om en skolenhet inte tillhör någon 'skola' så anges skolenhetens namn även som 'skola'.

Skolans namn måste vara unikt för huvudmannen. En skolenhet kan endast höra till en skola. Det måste finnas minst en skolenhet per skola."

Skolväsendets överklagandenämnd har i flera beslut bedömt att två skolbyggnader som ligger drygt 1 kilometer ifrån varandra inte kan betraktas som en skolenhet. Att skolorna hade samma rektor och budgetram respektive gemensam elevhälsa och viss gemensam personal saknade enligt nämnden betydelse. (Se till exempel överklagandenämndens beslut den 15 april 2014, dnr 2014:127 i bilaga 4, och beslut den 5 september 2019, dnr 2019:801 i bilaga 5.)

Det är alltså tydligt att en organisation av Duvnäs skola och Saltängens skola som två separata skolenheter ligger närmare det som Skolverket och lagstiftare tänkt sig att en skolenhet ska innebära, samt att Skolväsendets överklagandenämnd inte accepterar den tolkning av skolenhetsbegreppet som av Nacka kommun används för skolornas gemensamma organisation idag.

Förslag till beslut

Med anledning av ovan föreslår jag Kommunstyrelsen i Nacka kommun att besluta

att Saltängens skola och Duvnäs skola per omgående utgör två separata skolenheter inom Skuru-Duvnäs rektorsområde.

att SCB-rapportering och annat som sker läsårsvis görs separat för var och en av de två skolorna från och med höstterminen 2023.

Alternativt, i andra hand om man inte tycker det beskrivna underlaget räcker till för att fatta beslutet,

att Nacka kommun utreder förutsättningarna för att Saltängens skola och Duvnäs skola ska utgöra två separata skolenheter inom Skuru-Duvnäs rektorsområde.

[Bilaga 1: Beskrivning av Saltsjö-Duvnäs skola på Nacka kommuns webb](#)

[Bilaga 2: Email-kommunikation mellan rektor och skolchef](#)

[Bilaga 3: Kallelse från elevhälsan](#)

[Bilaga 4: Beslut från Skolväsendets överklagandenämnd, dnr 2014:127](#)

[Bilaga 5: Beslut från Skolväsendets överklagandenämnd, dnr 2019:801](#)

Bilaga 1: Beskrivning av skolenheten Saltsjö-Duvnäs skola på Nacka kommuns webb

Om oss

Saltsjö-Duvnäs skola består av Saltängens skola och Duvnäs skola som ligger mitt i Saltsjö-Duvnäs natursköna och lugna omgivningar med närhet till skog och hav. Det ger förutsättningar att ta tillvara omgivningens olika utbud och lärmiljöer.

Lärande och trygghet

Behöriga lärare utgår från varje elevs kunskapspotential.

Lärandet och tryggheten utgår från vår målbild:

- Trygg arbetsmiljö
- Stimulerat lärande
- Reellt inflytande
- Maximal utveckling.

Vi bygger trygghet genom det personliga mötet och relationer. Förskoleklasserna arbetar med barns utveckling av språk, matematik och lust att lära. Våra elever ska lämna skolan med höga resultat och social kompetens.

Skolorna

Våra 400 elever är jämt fördelade mellan skolorna vilket gör att vi är tillräckligt små för att skapa en personlig atmosfär som genomsyras av trygghet där alla elever syns samtidigt som skolorna kan dra fördel av en större skolas resurser

Chatta med oss

På skolorna arbetar ca 50 engagerade och skickliga medarbetare med olika kompetenser som samverkar kring elevernas hela skoldag. På Saltängen kan eleverna gå från förskoleklass till åk 3 innan de börjar på Duvnäs i åk 4. På Duvnäs erbjuds Montessoriinspirerade klasser från förskoleklass till åk 3 innan man fortsätter till åk 4-6.

Maten

Skolorna har egna kök som lagar goda och näringsrika luncher, till stor del ekologiskt och närproducerat. På så sätt får våra elever bra energi att ta sig igenom hela skoldagen.

Sidan uppdaterades:

23 september 2020 KL 16:05

Sidan hämtades: 27 april 2023 KL 13:47

Bilaga 2: Email-kommunikation mellan rektor och skolchef

Ämne: Re: Hur går vi vidare med Saltängens lokaler?

Einar Fransson <Einar.Fransson@nacka.se>
till Shaju Kohinoor ▾

tis 20 dec. 2022 18:05

Du visar ett bifogat meddelande. Gmail kan inte verifiera bifogade meddelanden.

Hej!

Jag ringer dig imorgon på väg till jobbet. Tror vi har hittat en framkomlig väg.

Hälsningar Einar Fransson
Produktionsdirektör Välfärd skola
070-431 75 90

Från: Shaju Kohinoor <shaju.kohinoor@nacka.se>

Skickat: Tuesday, December 20, 2022 1:49:39 PM

Till: Einar Fransson <Einar.Fransson@nacka.se>

Ämne: Hur går vi vidare med Saltängens lokaler?

Hej Einar.

Vill bara påminna dig om processen kring Saltängens lokaler och att vi vill flytta eleverna till Duvnäs skola.

Du nämnde att det behövdes ett underlag/skrivelse till politikerna för att de skulle kunna ta ställning/fatta beslut. Hur lägger vi upp det arbetet?

Vänliga hälsningar

Shaju Kohinoor

Rektor

Skuru-Duvnäs rektorsområde

Nackas kommunala skolor och förskolor

Kallelse: [REDACTED]
Skickat: 2023-03-28

Skolsköterska [REDACTED]
Saltsjö-Duvnäs skola
Duvnäsvägen 38
131 50 Nacka

Till vårdnadshavare för
[REDACTED]
[REDACTED]
131 50 SALTSJÖ-DUVNÄS

Kallelse

Du och ditt barn [REDACTED] är välkommen till hälsobesök på ~~Saltsjö-Duvnäs skola~~

Saltängen skola

den 19 april 2023 09:30

Du får träffa Skolläkare [REDACTED].

Vid besöket deltar både barn och vårdnadshavare. Skolläkaren gör en kroppslig undersökning inkluderande bedömning av motorik och hos pojkarna kontroll av testiklarna. Skolsköterskan ger en vaccination mot mässling, påssjuka och röda hund. Innan eller i samband med besöket kontrollerar skolsköterskan längd, vikt, syn och hörsel.

Barnet får även göra en fin-motorisk screening.

Innan ni kommer önskar vi att ni lämnar in ifylld hälsouppgift. Då skolläkaren endast är på skolan några dagar per termin är vi tacksamma om ni snarast hör av er om ni inte kan komma på erbjuden tid.

Vid förhinder meddela detta snarast på tel.nr 070 431 82 46

Med vänlig hälsning

KLAGANDEFredrik H [REDACTED]
[REDACTED]

111 27 Stockholm

Företrädd av vårdnadshavare Maria B [REDACTED] och Andreas H [REDACTED]

Adress som ovan

ÖVERKLAGAT BESLUT

Beslut om omplacering av Fredrik H [REDACTED]

Rektor vid Storkyrkoskolan, tillika vid Björngårdsskolan beslutade att årskurs 6 vid Storkyrkoskolan ska flyttas till Björngårdsskolan inför läsåret 2014/2015. Beslutet innebär att Fredrik H [REDACTED] från och med höstterminen 2014 kommer att ha sin skolplacering vid Björngårdsskolan. Fredrik H [REDACTED]s vårdnadshavare har överklagat beslutet.

BESLUT

Överklagandenämnden upphäver det överklagande beslutet.

Beslutet får inte överklagas.

ÄRENDET

Fredrik H [REDACTED] går i årskurs 5 vid Storkyrkoskolan i Stockholms kommun. Rektor beslutade att årskurs 6 vid Storkyrkoskolan inför läsåret 2014/2015 ska flyttas till Björngårdsskolan. Beslutet innebär att Fredrik H [REDACTED] från och med höstterminen 2014 kommer att vara skolplacerad vid Björngårdsskolan i Stockholms kommun.

Rektor som även är rektor vid Björngårdsskolan anger i sitt beslut att de båda skolorna Storkyrkoskolan och Björngårdsskolan är samma skolenhet och att beslutet är ett beslut som rör den inre organisationen. Rektor har vidare anfört bl.a. följande. Ansökan om placering görs till rektorsområdets handläggare och i ansökan anges om placering i första hand önskas i någon av de två skolbyggnader som ingår i skolenheten. Skolorna har bl.a. gemensam budget och allt utvecklingsarbete inom enheten görs gemensamt för all personal i de båda

skolorna. Vissa ämnen t.ex. moderna språk erbjuds sedan många år på den ena skolan och elever från båda skolorna blandas i samma undervisningsgrupp. I Stockholms stad finns det flera skolenheter där skolbyggnader slagits samman till en organisatorisk och ekonomisk enhet. Detta beslutas av utbildningsnämnden. Under hösten 2013 bedömde rektor och ledningsgruppen att det inför år 2014 av både ekonomiska och pedagogiska skäl inte var lämpligt att erbjuda årskurs 6 vid Storkyrkoskolan.

Fredrik H [REDACTED]s vårdnadshavare har överklagat beslutet och anfört i huvudsak följande.

- Utifrån vad som framgår av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165) kan Storkyrkoskolan och Björngårdsskolan inte rimligen vara att betrakta som en skolenhet.
- Skolorna ligger i olika stadsdelar och det är ca 2 km mellan de båda skolorna.
- Eftersom skolorna inte kan betraktas som samma skolenhet är rektor inte behörig beslutsfattare. Ett beslut om placering enligt 10 kap. 30 § ska istället fattas av kommunen.
- Beslutet strider mot 1 kap. 10 § skollagen. Hänsyn har inte tagits till barnets bästa. Det har exempelvis inte gjorts någon konsekvensutredning av hur beslutet påverkar barnen.
- Någon information om att de båda skolorna skulle vara samma skolenhet har de inte fått tidigare. Det är först nu i samband med byte av skola som den informationen har getts.
- Det har inte gjorts någon avvägning om kommunens organisatoriska eller ekonomiska svårigheter som ska göras enligt 10 kap. 30 § skollagen inför denna typ av beslut. Flytten av eleverna har istället motiveras med möjligheten för rektor att hålla sin budget.

Vårdnadshavarna är vidare missnöjda med informationsprocessen kring beslutet. De yrkar att Överklagandenämnden ska upphäva beslutet eftersom det inte tillkommit i laga ordning.

SKÄL

Gällande bestämmelser

Placering av elev i skolenhet

Den som har blivit placerad vid en viss skolenhet har rätt att gå kvar där om inte något annat följer av 30 § andra stycket. (10 kap. 31 § skollagen)

Kommunen får frågå elevens vårdnadshavares önskemål om placering vid en skolenhet om den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero. (10 kap. 30 § andra stycket skollagen.)

Skolenhetsbegreppet

Enligt 1 kap. 3 § skollagen (2010:800) är en skolenhet en av huvudman organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad.

Skolenhet ska stå för en av huvudmannen organiserad enhet som omfattar verksamheten i en byggnad eller i flera närliggande byggnader och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon byggnad. Uttrycket används t.ex. i samband med val av skola och mottagande i en vald skola. Av definitionen följer att en skolenhet även omfattar verksamhet som ibland bedrivs t.ex. på en arbetsplats. Däremot är inte en enhet automatiskt synonym med rektorns ansvarsområde eller andra organisatoriska indelningar som bestämts av huvudmannen. En rektors ansvarsområde kan således omfatta en eller flera skolenheter. (Prop. 2009/10:165 s. 216 f.)

Begreppet skolenhet avser skolan i fysisk bemärkelse, dvs. de byggnader, lokaler och utrymmen utomhus där huvudmannen bedriver sin verksamhet. För att flera byggnader ska anses som en skolenhet krävs att de ligger någorlunda nära varandra och på ett naturligt sätt hör ihop. Byggnaderna i en skolenhet ingår också i samma administrativa enhet. Även verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad men som är nära knuten till enheten omfattas av begreppet skolenhet. (Prop. 2009/10:165 s. 633)

Överklagandenämndens bedömning

Rektors behörighet att fatta det överklagade beslutet

En elev har rätt att gå kvar vid den skolenhet där han eller hon har blivit placerad om det inte innebär betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen. Det är kommunen som fattar beslut om att omplacera en elev från en skolenhet till en annan.

Lagen ställer inte samma krav när det är fråga om att göra omorganisationer inom skolenheten. Det är en fråga som ligger inom rektors ansvarsområde (se 2 kap. 10 § skollagen). Den avgörande frågan i ärendet är därför om Storkyrkoskolan och

Dnr 2014:127

Björngårdsskolan är samma skolenhet och alltså om rektor är behörig att fatta beslutet att placera Fredrik H [REDACTED] i Björngårdsskolan fr.o.m. nästa läsår.

Björngårdsskolan och Storkyrkoskolan ingår i skolval Stockholm och vårdnadshavarna har möjlighet att önska placering vid bl.a. dessa skolor. Storkyrkoskolan har elever i förskoleklass och årskurserna 1-6. Björngårdsskolan har också elever i förskoleklass och årskurserna 1-6. Skolorna ingår i samma rektors ansvarsområde men har olika biträdande rektorer.

Storkyrkoskolan har adressen Svartmannagatan 20-22 och Björngårdsskolan har adressen Maria Prästgårdsgata 9. Skolorna ligger geografiskt sett i olika stadsdelar och avståndet mellan dem är enligt rektor 1,17 km och enligt vårdnadshavarna ca 2 km.

Utifrån de fakta som framkommer i ärendet om Storkyrkoskolan och Björngårdsskolan finner Överklagandenämnden att skolorna inte omfattar verksamhet i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra. Det har heller inte framkommit något i övrigt i ärendet som talar för att skolorna ska betraktas som en skolenhet. Att skolorna ingår i samma rektors ansvarsområde och är inom samma budgetram saknar betydelse i den bedömningen.

Eftersom Storkyrkoskolan och Björngårdsskolan enligt Överklagandenämndens bedömning är att anse som två skolenheter är rektors beslut en fråga om omplacering av en elev enligt 10 kap. 30 och 31 §§ skollagen och således en fråga för kommunen. Rektors beslut har således inte fattats på rätt grunder eller tillkommit i laga ordning. Beslutet ska därför upphävas.

På Överklagandenämndens vägnar

[REDACTED]
Barbro Molander

[REDACTED]
Åsa Lindbäck

Beslutet har fattats av Barbro Molander, ordförande i nämnden, samt Magnus Åhammar, Birgit Blomqvist, Einar Jakobsson, Gunilla Thole och Lars Werner efter föredragning av juristen Åsa Lindbäck. I ärendets slutliga handläggning har t.f. kanslichefen Tove Björnheden deltagit.

Kopia till

Rektor vid Storkyrkoskolan i Stockholms kommun

Stockholms kommun

KLAGANDEHelena E [REDACTED]
[REDACTED]
117 61 StockholmFöreträdd av vårdnadshavarna Anders E [REDACTED] och [REDACTED]
Adress som ovan**ÖVERKLAGAT BESLUT**

Beslut den 9 mars 2019 om skolplacering

BESLUT

Överklagandenämnden upphäver det överklagade beslutet och återförvisar ärendet till Stockholms stad för förnyad prövning.

Beslutet får inte överklagas.

ÄRENDET

Stockholms stad beslutade den 9 mars 2019 att avslå Helena E [REDACTED] ansökan om skolplacering i årskurs 6 vid Blommensbergsskolan inför höstterminen 2019. Som skäl för beslutet angavs bl.a. följande. Om ditt barn inte har blivit placerad vid den skola som ni sökte i första hand har beslutet fattats i enlighet med 10 kap. 30 § andra stycket skollagen (2010:800). Kommunen får frångå önskemålet om det skulle medföra betydande ekonomiska eller organisatoriska konsekvenser för kommunen. Ett exempel är när antalet sökande till en skola överstiger antalet platser. Efterfrågan på skolplatser överstiger antalet tillgängliga platser och därför har kommunen gjort ett urval i enlighet med Stockholms stads beslutade urvalsgrunder.

Helena E [REDACTED] har genom sina vårdnadshavare överklagat beslutet och bl.a. anfört följande. Hon går på Gröndalsskolan. Hennes bror går på Blommensbergsskolan och kamraterna från Gröndalsskolan kommer att gå där. Intagningen till Blommensbergsskolan har inte gått rätt till. De ifrågasätter att skolan endast erbjuder 24 lediga platser när det egentligen handlar om fler. Blommensbergsskolan kommer höstterminen 2019 ha två klasser i årskurs 6, men erbjuder endast 24 platser. Detta beror på att elever från Ekensbergsskolan inte behövde ansöka till Blommensbergsskolan utan fick skolplacering där direkt. De fick en garanterad plats. De undrar varför inte alla elever får samma chans att söka

till samtliga platser. Flera elever från Ekensbergsskolan har fått plats på Blommensbergsskolan trots att de inte bor i närheten av skolan och enligt närhetsprincipen därmed inte är berättigade till platsen.

Stockholms stad har i yttranden i huvudsak anfört följande. Skolplacering utgår från folkbokföringsadress, beräkningar av relativ närhet samt eventuell syskonförtur. Om efterfrågan överstiger antalet platser på önskad skola tillämpas den relativa närhetsprincipen. Finns det barn i behov av särskilt stöd eller med syskonförtur går de före i den "kö" som bildats utifrån den relativa närheten. Till den aktuella skolan har elever antagits med stöd av relativ närhet.

Blommensbergsskolan och Ekensbergsskolan är en skolenhet. En och samma rektor leder verksamheten och viss personal går mellan skolorna såsom exempelvis praktisk-estetiska ämneslärare. Skolenheten har en elevhälsa och en budget. Ekensbergsskolan omfattar F-5 och Blommensbergsskolan årskurserna 6-9. Då huvudmannen räknar med att alla elever som har gått i Ekensbergsskolan följer med till Blommensbergsskolan behövs ingen ansökan för dessa elever. Det betyder att Blommensbergsskolan har kapacitet för de elever som tidigare gått på Ekensbergsskolan. Om elever från Ekensbergsskolan av olika anledningar inte följer med till Blommensbergsskolan så tar Blommensbergsskolan in elever enligt stadens relativa närhetsprincip utifrån elevernas folkbokföringsadress. Det absoluta avståndet mellan Ekensbergsskolan och Blommensbergsskolan är 1427,9 meter.

Av Beräkningar i den aktuella ansökan utifrån den relativa närhetsprincipen framgår att den sökta skolan har 24 lediga platser i den sökta årskursen och Helena E [REDACTED] står på plats 43 enligt stadens antagningskarta.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Gällande bestämmelser m.m.

Placering av elev i skolenhet

Av 10 kap. 30 § första stycket skollagen framgår att en elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet.

Av 10 kap. 30 § andra stycket skollagen framgår att kommunen annars får frångå elevens vårdnadshavares önskemål om den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen eller om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Av 28 kap. 12 § 6 skollagen följer att ett beslut av en kommun om skolplacering enligt 10 kap. 30 § *andra stycket* samma lag får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd. I förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 580) till skollagen uttalas att ett beslut enligt detta stycke är av så ingripande karaktär för den enskilde att det ska kunna överklagas genom förvaltningsbesvär. Beslut enligt första stycket i samma paragraf överklagas däremot till allmän förvaltningsdomstol (laglighetsprövning, se 28 kap. 18 § första stycket skollagen).

Skolenhetsbegreppet

Enligt 1 kap. 3 § skollagen är en skolenhet en av huvudman organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad.

I förarbetena (prop. 2009/10:165) till bestämmelsen anges att skolenhet ska stå för en av huvudmannen organiserad enhet som omfattar verksamheten i en byggnad eller i flera närliggande byggnader och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon byggnad. Uttrycket används t.ex. i samband med val av skola och mottagande i en vald skola. Av definitionen följer att en skolenhet även omfattar verksamhet som ibland bedrivs t.ex. på en arbetsplats. Däremot är inte en enhet automatiskt synonym med rektorns ansvarsområde eller andra organisatoriska indelningar som bestämts av huvudmannen. En rektors ansvarsområde kan således omfatta en eller flera skolenheter. (s. 216 f.)

Vidare anges att begreppet skolenhet avser skolan i fysisk bemärkelse, dvs. de byggnader, lokaler och utrymmen utomhus där huvudmannen bedriver sin verksamhet. För att flera byggnader ska anses som en skolenhet krävs att de ligger någorlunda nära varandra och på ett naturligt sätt hör ihop. Byggnaderna i en skolenhet ingår också i samma administrativa enhet. Även verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad men som är nära knuten till enheten omfattas av begreppet skolenhet. (s. 633)

Överklagandenämndens bedömning

Får Överklagandenämnden pröva överklagandet?

Den första fråga som Överklagandenämnden ska ta ställning till är om Stockholms stads beslut får prövas av Överklagandenämnden, dvs. om beslutet är ett beslut om placering som grundar sig på 10 kap. 30 § *andra stycket* skollagen.

Staden har anfört att Helena E [REDACTED] inte kan tas emot på Blommensbergsskolan eftersom skolan inte har plats för samtliga elever som sökt dit. Staden har inte gjort gällande att någon annan elevs rätt till skolplacering nära hemmet (närhetsgarantin) har varit avgörande för att neka Helena E [REDACTED] plats vid den önskade skolan. Mot denna bakgrund anser Överklagandenämnden att

nämnden är behörig att pröva överklagandet (jfr Överklagandenämndens beslut den 16 juni 2016, dnr 2016:45).

Bedömningen i detta fall

Frågan i ärendet är om Stockholms stad har haft fog för att frångå vårdnadshavarnas önskemål om att Helena E [REDACTED] ska beredas plats vid den önskade skolan.

En förutsättning för att kommunen ska kunna frångå vårdnadshavarnas önskemål är att den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska och ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Överklagandenämnden har tidigare funnit att det självklara fallet av betydande ekonomiska och organisatoriska svårigheter är att alla sökande inte får plats på en skolenhet, eftersom det sannolikt skulle kräva en utbyggnad av skolenheten och eventuellt ytterligare personal (jfr Överklagandenämndens beslut den 16 juni 2016, dnr 2016:45).

Av handlingarna i ärendet framgår att Blommensbergsskolan inte kan ta emot alla elever som sökt till skolan. Stockholms stad har bl.a. anfört att den önskade skolan har ett begränsat antal platser i aktuell årskurs läsåret 2019/20. Överklagandenämnden finner att det mot denna bakgrund skulle medföra betydande organisatoriska och ekonomiska svårigheter att bereda samtliga elever plats vid den önskade skolan.

Frågan blir då om kommunen har haft fog för att neka just Helena E [REDACTED] plats vid den önskade skolan. Utgångspunkten enligt skollagen är att vårdnadshavarnas önskemål ska ligga till grund för en elevs skolplacering. Det är kommunen som har att visa att förutsättningarna för att neka en elev skolplacering vid den önskade skolenheten är uppfyllda.

Av handlingarna i ärendet framgår att samtliga elever som har gått i Ekensbergsskolan och ska börja i årskurs 6 inför läsåret 2019/20 garanteras en skolplacering vid Blommensbergsskolan, utan att behöva göra en ansökan härom. Helena E [REDACTED] vårdnadshavare har ifrågasatt detta förfarande. Mot denna bakgrund uppkommer frågan i ärendet om Blommensbergsskolan och Ekensbergsskolan är en skolenhet – såsom staden har uppgett – eller om de utgör två skolenheter.

Vårdnadshavarna har i skolvalet möjlighet att önska placering vid bl.a. Blommensbergsskolan. Ekensbergsskolan har elever i förskoleklass och årskurserna 1-5. Blommensbergsskolan har elever i årskurserna 6-9. En och samma rektor leder verksamheten och viss personal går mellan skolorna. Skolenheten har en elevhälsa och en budget. Avståndet mellan skolorna är enligt staden ca 1,4 km.

Utifrån de fakta som framkommer i ärendet om Blommensbergsskolan och Ekensbergsskolan finner Överklagandenämnden att skolorna inte omfattar verksamhet i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra eller på ett naturligt sätt hör ihop. Det har heller inte framkommit något i övrigt i ärendet som talar för att skolorna ska betraktas som en skolenhet. Att skolorna ingår i samma rektors ansvarsområde och är inom samma budgetram saknar betydelse i den bedömningen (jfr Överklagandenämndens beslut den 15 april 2014, dnr 2014:127). Nämnden finner att inte heller omständigheten att skolorna har samma elevhälsa och att viss personal går mellan skolorna förändrar bedömningen. Blommensbergsskolan och Ekensbergsskolan är således enligt Överklagandenämndens bedömning att anse som *två skolenheter*.

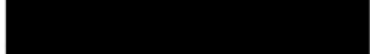
Frågan är då om staden haft fog för att reservera platser för elever från Ekensbergsskolan.

Överklagandenämnden finner att kommunen inte kan undgå att tillämpa skollagens bestämmelser om skolplacering och bestämma att platser på en skolenhet ska reserveras för elever från en viss annan skolenhet. En sådan ordning skulle åsidosätta huvudregeln om att det är vårdnadshavarnas önskemål som ska vara styrande (jfr Överklagandenämndens beslut den 11 maj 2016, dnr 2016:41).

Överklagandenämnden konstaterar att elever från Ekensbergsskolan har fått förtur till skolenheten Blommensbergsskolan utan att ha behövt ansöka dit och således utan att ha deltagit i det ordinarie skolvalet till skolans tillgängliga platser. De eleverna har således placerats vid skolenheten utan att platserna fördelats enligt stadens urvalsgrunder.

En grundläggande förutsättning för att skolvalet ska uppfylla kravet på objektivitet, saklighet och icke-diskriminering är att alla potentiella sökande ansöker på lika villkor. Skolvalet till årskurs 6 i Blommensbergsskolan har genom stadens förfarande inte gått till på ett godtagbart sätt. Det överklagade beslutet ska därför upphävas och ärendet återförvisas till Stockholms stad för förnyad prövning.

På Överklagandenämndens vägnar

Elin Carbell Brunner

Beslutet har fattats av Elin Carbell Brunner, ordförande i nämnden, samt Magnus Åhammar, Birgit Blomqvist, Einar Jakobsson, Greger Bååt och Lars Werner efter föredragning av juristen Christine Lundgren. Ersättaren Jonas Hedström och kanslichefen Anna-Karin Lundgren har även varit med vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.

Kopia till - Stockholms stad